

Wyrok z dnia 20 listopada 2001 r.

II UKN 626/00

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2001 r. sprawy z wniosku Jadwigi K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w K. o emeryturę, na skutek kasacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 maja 2000 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 23 listopada 1998 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w K. odmówił przyznania wnioskodawczyni Jadwidze K. prawa do emerytury z uwagi na to, że wnioskodawczyni nie osiągnęła wieku emerytalnego a także nie spełniła określonego w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.) wymogu 30-letniego okresu zatrudnienia do daty rozwiązania umowy o pracę.

Odwołanie wnioskodawczyni od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach z dnia 14 lipca 1999 r. [...]. Sąd ustalił, że okres składkowy wnioskodawczyni, który jest także okresem pracy nauczycielskiej wynosi 24 lata i 3 miesiące. Ostatnim miejscem zatrudnienia było Studium Nauczycielskie Zespołu Szkół Zawodowych w J. Umowa o pracę z wnioskodawczynią została rozwiązana dnia 31 sierpnia 1994 r. w związku z likwidacją Studium Nauczycielskiego. Po ustaniu stosunku pracy wnioskodawczyni nie podjęła zatrudnienia, od 24 lutego 1995 r. do 24 lutego 1996 r. pobierała zasiłek dla bezrobotnych a następnie opiekowała się matką inwalidką I grupy. Określony w art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela warunek 30-letniego okresu zatrudnienia nie został spełniony. Wnioskodawczyni nie nabyła prawa do emerytury na zasadach ogólnych, gdyż

będąc urodzona 17 października 1945 r. nie osiągnęła wieku emerytalnego wynoszącego dla kobiet przy spełnieniu innych warunków 55 lat.

W apelacji od tego wyroku wnioskodawczynie podniosła zarzut, że w dniu 18 listopada 1997 r. osiągnęła 30-letni okres zatrudnienia.

Wyrokiem z dnia 10 maja 2000 r. [...] Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie oddalił apelację. Sąd Apelacyjny uznał, że przy ustalaniu wymaganego przepisem art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela okresu zatrudnienia nie mogą być uwzględniane okresy składkowe i nieskładkowe przypadające po rozwiązaniu przez nauczyciela stosunku pracy. Pogląd taki wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 marca 1991 r. I PRN 3/91 oraz w wyroku z dnia 15 grudnia 1997 r., II UKN 412/97 (OSNAPiUS z 1998 r. nr 21, poz. 636). Na dzień 31 sierpnia 1994 r. okres zatrudnienia wnioskodawczynie nawet przy uwzględnieniu wszystkich przypadających przed tą datą okresów, które zdaniem wnioskodawczynie powinny być zaliczone do okresu zatrudnienia, jest krótszy niż 30 lat.

Wyrok ten zaskarżyła kasacją wnioskodawczynie i wskazując jako podstawę kasacji naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.) wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania. Zdaniem skarżących do uzupełnienia okresu 30 lat powinny być dodane okresy nieskładkowe w wymiarze 6 lat, 8 miesięcy i 17 dni. Sąd Apelacyjny błędnie zinterpretował powołany przepis, gdyż mówi on o okresie zatrudnienia a nie o stażu pracy. Wszystkie okresy zaliczalne do okresu zatrudnienia powinny być uwzględnione.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Przepis art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.) stanowi, że nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze mogą po rozwiązaniu stosunku pracy na swój wniosek przejść na emeryturę. Nie jest prawdą, że w zaskarżonym wyroku zostało zaprezentowane stanowisko, że za trzydziestoletni okres zatrudnienia, o którym mowa w tym przepisie, uważa się okres pracy na podstawie umowy o pracę. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania

emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) od dnia wejścia w życie tej ustawy za okresy zatrudnienia uważa się okresy składkowe albo okresy składkowe uzupełnione okresami nieskładkowymi w ograniczonym przepisem art. 4 ust. 2 rozmiarze lub okresami, o których mowa w art. 5. Wskazane przez wnioskodawczynię okresy takie jak okres składkowy pobierania zasiłku dla bezrobotnych i okres nieskładkowy sprawowania opieki nad inwalidą I grupy zostały pominięte nie dlatego, że nie są okresami zatrudnienia w rozumieniu art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela. Żądanie nie zostało uwzględnione dlatego, że przy ustalaniu spełnienia warunku posiadania trzydziestoletniego okresu zatrudnienia, od którego uzależnione jest prawo do emerytury, nie wlicza się okresów składkowych i nieskładkowych przypadających po rozwiązaniu z nauczycielem umowy o pracę. Nawet gdyby wnioskodawczyni po ustaniu stosunku pracy podjęła inne zatrudnienie na podstawie umowy o pracę, okres tego zatrudnienia nie podlegałby doliczeniu.

Treść art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela wskazuje wyraźnie, że określone w nim warunki posiadania trzydziestoletniego okresu zatrudnienia i 20 lat pracy w szczególnym charakterze muszą być spełnione w dacie rozwiązania przez nauczyciela stosunku pracy. Wynika to ze sformułowania, że nauczyciel spełniający te warunki może po rozwiązaniu stosunku pracy przejść na emeryturę. W pierwszym rzędzie muszą więc być spełnione oba warunki, następnie powinien zostać rozwiązany stosunek pracy i dopiero wówczas może nastąpić przejście na emeryturę. Wniosek o emeryturę nie musi być złożony bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy jednak prawo do emerytury nie może być przyznane jeżeli w dacie rozwiązania stosunku pracy wymagane warunki nie były spełnione.

Wykonywanie przez odpowiednio długi okres czasu pracy nauczyciela, która z mocy art. 86 Karty Nauczyciela jest uważana za pracę w szczególnym charakterze, daje szczególne uprawnienia emerytalne polegające na obniżeniu wieku emerytalnego do 55 lat w stosunku do kobiet (§ 15 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) Przepis art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela daje przywilej przejścia na emeryturę bez względu na wiek tym nauczycielom, którzy mają dłuższy niż wymagany przepisami ogólnymi okres zatrudnienia (30 lat dla kobiet zamiast wymaganych 20) i dłuższy okres pracy w szczególnym charakterze (20 lat zamiast wymaganych 15). Jednakże z tego przywileju może korzystać tylko nauczyciel czyli warunki dotyczące posiadania

wymaganych okresów muszą być spełnione do daty, do której osoba zainteresowana miała status nauczyciela w rozumieniu art. 1 Karty Nauczyciela.

Wnioskodawczynie przyznała, że jej okresy składkowe i nieskładkowe wyniosły 30 lat w dniu 18 listopada 1997 r. W tej dacie wnioskodawczynie nie miała statusu nauczyciela zatem osiągnięcie trzydziestoletniego okresu zatrudnienia nie dawało jej uprawnień z art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy w oparciu o przepis art. 393¹² KPC oddalił kasację jako pozbawioną usprawiedliwionych podstaw.

=====